בִּלְבַד הֵם שֶׁמַּתְחִילִים בָּהֶם [ל]בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת, וְעוֹשִׂין עַד חֲצוֹת, (כו) וְאֵלּוּ הֵם, (יג) הַחַיָּטִים וְהַסַּפָּרִים וְהַכּוֹבְסִים, אֲבָל שְׁאָר אֻמָּנֻיּוֹת, אִם הִתְחִיל בָּהֶם (כז) קֹדֶם אַרְבָּעָה עָשָׂר הוּא שֶׁיִּגְמֹר עַד חֲצוֹת. הַגָּהּ: וְיֵשׁ מְקִלִּין לוֹמַר שֶׁשְּׁלֹשָׁה אֻמָּנֻיּוֹת הַנִּזְכָּרִים, מַתְחִילִין וְעוֹשִׂין עַד חֲצוֹת (כח) אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, (כט) וְאִם הִתְחִיל (ל) מִבְּעוֹד יוֹם (לא) בִּשְׁאָר אֻמָּנוּת וְהִיא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד, (לב) עוֹשִׂין עַד חֲצוֹת, וְהָכִי נָהוּג (טור בשם הרא״ש (פ״ד סי׳ ח)): ו (לג) מוֹשִׁיבִין שׁוֹבָכִים לְתַרְנְגוֹלִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, [מ]דְּהַיְנוּ (יג) לְתַקֵּן מָקוֹם שֶׁיַּעַמְדוּ הַתַּרְנְגוֹלִים וְהַתַּרְנְגוֹלוֹת: ז [נ]תַּרְנְגֹלֶת שֶׁיָּשְׁבָה עַל הַבֵּיצִים (לד) שְׁלֹשָׁה יָמִים אוֹ יוֹתֵר (לה) וּמֵתָה, מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ כְּדֵי (לו) שֶׁלֹּא יַפְסִידוּ הַבֵּיצִים: ח [ס]גּוֹרְפִין (פֵּרוּשׁ מוֹצִיאִין בְּמַגְרֵפָה, וְהוּא כְּלִי מְיֻחָד לְכָךְ) זֶבֶל (לז) מִתַּחַת רַגְלֵי בְּהֵמָה: ט * [ע]הַזֶּבֶל שֶׁבֶּחָצֵר, לֹא יוֹצִיאֶנּוּ אֶלָּא יְסַלְּקֶנּוּ לִצְדָדִים, וְאִם נִתְרַבָּה בֶּחָצֵר, יוֹצִיאֶנּוּ (יד) לָאַשְׁפָּה: י [פ]מוֹלִיכִים וּמְבִיאִים כֵּלִים מִבֵּית הָאֻמָּן כָּל הַיּוֹם אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. הַגָּהּ: וְנָהֲגוּ (לח) שֶׁלֹּא (טו) לְהַקִּיז דָּם בְּשׁוּם עֶרֶב יוֹם טוֹב, וְאֵין לְשַׁנּוֹת (כל בו (סי׳ נח) בשם [ר״ם, ו]מהר״י וייל (סי׳ דינין והל׳ סי׳ יט)):

ל טור בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם בְּסוֹף הִלְכוֹת יוֹם טוֹב (פ״ח הי״ט). מ מִשְׁנָה שָׁם (ע״ב), וּכְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם בְּסוֹף הִלְכוֹת יוֹם טוֹב (שם הכ״א) לְפִי גִּרְסָתוֹ, כַּמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף בְּסִימָן תקל״ו (ד״ה ומיהו). נ שָׁם בָּרַמְבַּ״ם לְפִי פֵּרוּשׁוֹ שָׁם בַּגְּמָרָא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַבֵּית יוֹסֵף שָׁם. ס מִשְׁנָה שָׁם. ע בְּרַיְיתָא שָׁם וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ רָבָא. פ מִשְׁנָה שָׁם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּרַגְיל בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם כו׳. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ר״ס לְעִנְיַן נְטִילַת צִפָּרְנַיִם בְּעֶרֶב שַׁבָּת בְּחֹל הַמּוֹעֵד, שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם (סק״ב) תְּשׁוּבַת נַחֲלַת שִׁבְעָה (ח״ב סי׳ נז), וְהוּבָא גַּם כֵּן בִּקְצָרָה לְקַמָּן בְּבֵאֵר הֵיטֵב סִימָן תקל״ב (סק״א), וּבִשְׁבוּת יַעֲקֹב סִימָן הַנַּ״ל הִשִּׂיג עָלָיו וְכָתַב דְּאֵין דּוֹמֶה לִטְבִילָה, דְּלֵיכָא מִצְוָה כֻּלַּי הַאי בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְגַם חֲצִיצָה לְעִנְיַן נְטִילַת יָדַיִם לֵיכָא, דְּאֵין מַקְפִּידִין כָּל כָּךְ בְּצוֹאָה קֶצֶת שֶׁבֵּין הַצִּפָּרְנַיִם מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת, וּבְלָאו הָכִי יֵשׁ מְקִלִּין לְעִנְיַן נְטִילַת יָדַיִם כו׳, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹם שֶׁאֶפְשָׁר לִטְלָם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם אִי אֶפְשָׁר מִכָּל מָקוֹם אֶפְשָׁר לִטֹּל בְּיָדָיו אוֹ בְּשִׁנָּיו, דִּכְהַאי גַּוְנָא אַף בְּחֹל הַמּוֹעֵד נִרְאֶה דְּשָׁרִי. מִכָּל מָקוֹם בִּטְבִילַת מִצְוָה אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְעַיֵּן סִימָן תקל״ב (ס״א). עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְנִרְאֶה דִּלְעִנְיַן צוֹאָה תַּחַת הַצִּפָּרְנַיִם, מֵחֲמַת קְפִידָא לִנְטִילַת יָדַיִם יָכוֹל לְנַקֵּר הַצּוֹאָה

בְּאֵר הֵיטֵב

עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּחִבּוּרִי מִנְהַג מְדִינָה כִּי שָׁם יָבֹא אִישׁ אִישׁ עַל מְקוֹמוֹ]. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּאֹרֶךְ: ה (יג) הַחַיָּטִים. וְיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁגַּם הָרַצְעָנִין בִּכְלַל הַג׳ אֻמָּנֻיּוֹת, [מִשּׁוּם דְּאַשְׁכְּחַן הֶתֵּר לָזֶה בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד]. חֹק יַעֲקֹב (סק״י), עַיֵּן שָׁם: ו (יג) לְתַקֵּן. מִשְׁמַע אֲבָל לְהוֹשִׁיב בִּתְחִלָּה עַל הַבֵּיצִים אָסוּר, כֵּן כָּתְבוּ הַטַּ״ז (סק״ה) וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד), אֶלָּא אִם כֵּן שֶׁהוּא בְּעִנְיַן שֶׁנִּזְכָּר בַּסָּעִיף שֶׁאַחַר זֶה. אָכֵן לְדַעַת רַשִׁ״י (נה: ד״ה מתני׳ מושיבין) מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לְהוֹשִׁיב עַל הַבֵּיצִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּתוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב סוֹף פֶּרֶק מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ (פ״ד מ״ז), וְכֵן כָּתַב הַלְּבוּשׁ דְּמֻתָּר לְהוֹשִׁיב עַל הַבֵּיצִים לְכַתְּחִלָּה. וְעַיֵּן בַּטּוּר וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו בשם) דְּכָל הָנֵי דְּשָׁרִי, שָׁרִי כָּל הַיּוֹם אֲפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת, וְכֵן אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת כָּל הַיּוֹם, מֻתָּר לְהַתְחִיל בִּמְלָאכוֹת אֵלּוּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. וְעַיֵּן סִימָן תקל״ו (ס״ד): ט (יד) לָאַשְׁפָּה. עַיֵּן סִימָן תקל״ה סָעִיף ג׳, וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּאַרְבָּעָה עָשָׂר קַל מֵחֹל הַמּוֹעֵד. עַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד): י (טו) לְהַקִּיז. דְּאִיתָא סוֹף פֶּרֶק י״ח דְּשַׁבָּת דִּבְעֶרֶב שָׁבוּעוֹת נָפִיק זִיקָא דִּשְׁמֵיהּ טָבוּחַ, וְאִי לָאו דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא הָוֵי טָבַח לְהוּ לְבִשְׂרַיְיהוּ וְלִדְמַיְיהוּ, וְגָזְרוּ רַבָּנָן עַל כָּל עֶרֶב יוֹם טוֹב מִשּׁוּם עֶרֶב שָׁבוּעוֹת. שְׁרָעפְּפִי״ן שֶׁאֵנוּ קוֹרִין קָע״פּ זָעצִי״ן, מַהֲרִ״י וַיְיל (חי׳ דינין והל׳ סי׳ יט) אוֹסֵר, וּמַהֲרִי״ל (הו״ד בהגהות מנהגים הל׳ חג הסוכות אות רטז) מַתִּיר, בִּלְבַד בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין. וּבְעֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח הַכֹּל שָׁרִי דְּאֵינוֹ רֶגֶל בִּפְנֵי עַצְמוֹ. מַטָּה מֹשֶׁה (סי׳ תתקסו). וּבַלַּיְלָה שֶׁלִּפְנֵי יוֹם טוֹב נִרְאֶה לִי דְּמֻתָּר לְהַקִּיז דָּם, חוּץ מִלֵּיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּא. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו). וְכָתַב הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק טו), וְנִרְאֶה לִי דְּעַל כָּל פָּנִים בְּעֶרֶב שָׁבוּעוֹת יֵשׁ לְהַחְמִיר עִם קָע״פּ זָעצִי״ן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁאָר עֶרֶב יוֹם טוֹב דְּהוּא רַק גְּזֵרָה בְּעָלְמָא מִשּׁוּם עֶרֶב שָׁבוּעוֹת, עַיֵּן שָׁם. אֵין אוֹמְרִים מִזְמוֹר

בְּאוּר הֲלָכָה

וְכַדּוֹמֶה כַּנָּהוּג בְּכָל קְהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, דְּאִי לָאו הָכִי גַּם הִיא בְּעַצְמָהּ נִטְפֶּלֶת לַעֲיָרוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ, כַּנָּהוּג. וְעַיֵּן עוֹד פְּרָטֵי דִּינִים הַרְבֵּה בָּזֶה בִּפְרִי חָדָשׁ וּבְחַיֵּי אָדָם כְּלָל קכ״ז:

ט * הַזֶּבֶל שֶׁבֶּחָצֵר לֹא יוֹצִיאֶנּוּ וְכוּ׳. עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א שֶׁכָּתַב דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ״ם (יום טוב פ״ח הי״א) אֵין שַׁיָּךְ דִּין זֶה רַק בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר [אֲפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת] מוֹצִיאִין לָאַשְׁפָּה בְּכָל גַּוְנֵי, וּלְפִי דְּבָרָיו גַּם לְהָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (נה: ד״ה מתני׳ גורפין) שֶׁגָּרִיס בַּגְּמָרָא כְּגִרְסָתֵנוּ דִּינָא הָכִי. וְדַע דְּמִירוּשַׁלְמִי (פ״ד ה״ח) מוּכָח דְּמִן הָרֶפֶת בְּוַדַּאי מֻתָּר לְהוֹצִיאוֹ לָאַשְׁפָּה, וְהוּבָא דְּבָרָיו בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (שם ד״ה ירושלמי), וּבֵין אִם נֹאמַר דְּהַיְרוּשַׁלְמִי מַיְירֵי דַּוְקָא בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אוֹ אֲפִלּוּ בְּחֹל הַמּוֹעֵד; עַל כָּל פָּנִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּוַדַּאי מֻתָּר. וּלְפִי הַנִּרְאֶה נֶעְלָם מֵהַבַּ״ח (ס״ו) דִּבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי הַלָּז:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת עוֹשִׂין, הַיְנוּ לִגְמֹר מְלָאכוֹת שֶׁהִתְחִיל בָּהֶן מִקֹּדֶם, אוֹ דְּמַיְרֵי בְּשָׁלֹשׁ אֻמָּנֻיּוֹת, וּכְדִמְסַיֵּם: (כו) וְאֵלּוּ הֵן הַחַיָּטִים וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (כא) אִם הֵן לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב. וְלֹא הֵקֵלּוּ אֶלָּא בְּאֵלּוּ (כג) מִפְּנֵי שֶׁהָעָם צְרִיכִים לָהֶם הַרְבֵּה: (כז) קֹדֶם וְכוּ׳. וְהוּא שֶׁעוֹשֶׂה (כג) אוֹתָן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד: (כח) אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ מִפְּנֵי (כד) שֶׁהֵן צֹרֶךְ גָּדוֹל לַמּוֹעֵד: (כט) וְאִם הִתְחִיל וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, וּבִשְׁאָר אֻמָּנוּת לְהַתְחִיל אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי, כֵּיוָן שֶׁהוּא מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, אֶלָּא דְּאִם הִתְחִיל קֹדֶם יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר, מֻתָּר לִגְמֹר אִם הוּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. וְכָל זֶה בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת, (כה) מֻתָּר בֵּין לְהַתְחִיל בְּכָל הַמְּלָאכוֹת בֵּין לִגְמֹר, לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד וְשֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד: (ל) מִבְּעוֹד יוֹם. הַיְנוּ (כו) קֹדֶם הָנֵץ שֶׁל יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר: (לא) בִּשְׁאָר אֻמָּנוּת. וְרַצְעָנִין הוּא בִּכְלַל שְׁאָר אֻמָּנוּת לְרֹב הַפּוֹסְקִים. וְכָל זֶה לַעֲשׂוֹת מִנְעָלִים חֲדָשִׁים, אֲבָל לְתַקֵּן הַמְקֹרָעִים לְיוֹם טוֹב, לְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרִי לְהַתְחִיל וּלְתַקֵּן עַד חֲצוֹת [אַחֲרוֹנִים]: (לב) עוֹשִׂין עַד חֲצוֹת. וּמִכֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ חֲצוֹת (כז) מְחֻיָּב לְהַפְסִיק בְּאֶמְצַע מְלָאכָה: ו (לג) מוֹשִׁיבִין שׁוֹבָכִין וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, מֻתָּר לְהַתְחִיל וְלַעֲשׂוֹת כָּל אֵלּוּ הַמְּלָאכוֹת [הַמֻּזְכָּרוֹת עַד סוֹף הַסִּימָן] כָּל הַיּוֹם [אַחֲרוֹנִים]: ז (לד) שְׁלֹשָׁה יָמִים וְכוּ׳. דְּבִשְׁלֹשָׁה יָמִים (כא) נִפְסָלִין מֵאֲכִילָה לְגַמְרֵי, וְאִיכָּא פְּסִידָא רַבָּה אִם לֹא יוֹשִׁיב אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ. אֲבָל קֹדֶם לָכֵן שֶׁעֲדַיִן רְאוּיִין קְצָת לְמִי שֶׁדַּעְתּוֹ יָפָה וְאֵינוֹ אִסְטְנִיס, לֹא מְקִלִּינַן לְהוֹשִׁיב עֲלֵיהֶם תַּרְנְגֹלֶת: (לה) וּמֵתָה. וְכָל שֶׁכֵּן אִם בָּרְחָה, (כט) שֶׁמַּחֲזִירִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ: (לו) שֶׁלֹּא יַפְסִידוּ הַבֵּיצִים. מוּכָח מִזֶּה דִּלְהוֹשִׁיב לְכַתְּחִלָּה תַּרְנְגֹלֶת עַל בֵּיצִים בְּעֶרֶב פֶּסַח, אָסוּר אַחַר חֲצוֹת. [א]אָכֵן כַּמָּה (ל) פּוֹסְקִים מְקִלִּין בָּזֶה, וְיֵשׁ לְהָקֵל (לא) לְעֵת הַצֹּרֶךְ קְצָת, וּלְדֵעָה זוֹ אִם מֵתָה מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ (לג) אֲפִלּוּ אִם הָרִאשׁוֹנָה לֹא יָשְׁבָה עֲלֵיהֶן שְׁלֹשָׁה יָמִים: ח (לז) מִתַּחַת רַגְלֵי בְּהֵמָה. וּמַשְׁלִיכִין אוֹתוֹ לַחוּץ לָאַשְׁפָּה. וְעַיֵּן בַּבַּ״ח (ס״ו) דְּדַעְתּוֹ דְּדַוְקָא כְּשֶׁעוֹמֶדֶת הַבְּהֵמָה בֶּחָצֵר, [ב]אֲבָל כְּשֶׁעוֹמֶדֶת בָּרֶפֶת, אֵין מֻתָּר רַק לְסַלֵּק לִצְדָדִין: י (לח) שֶׁלֹּא לְהַקִּיז. דִּבְעֶרֶב שָׁבוּעוֹת יָצָא שֵׁד דִּשְׁמוֹ טָבוּחַ, וְאִלּוּ לֹא קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה הָוֵי טָבַח לְהוּ לְבִשְׂרַיְיהוּ וְלִדְמַיְיהוּ, וְגָזְרוּ רַבָּנָן עַל כָּל עֶרֶב יוֹם טוֹב מִשּׁוּם עֶרֶב שָׁבוּעוֹת. וּשְׁרָעפְּפִי״ן שֶׁקּוֹרִין בַּאנְקָע״ס אוֹ קָע״פּ זָעצִי״ן יֵשׁ מַתִּירִין, מִלְּבַד הוֹשַׁעְנָא רַבָּה שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, (לג) וְעַל כָּל פָּנִים בְּעֶרֶב שָׁבוּעוֹת יֵשׁ לְהַחְמִיר. וּבַלַּיְלָה שֶׁלִּפְנֵי עֶרֶב יוֹם טוֹב מֻתָּר לְהַקִּיז דָּם, חוּץ מִלֵּיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּה. וְעֶרֶב יוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח הַכֹּל מֻתָּר, דְּאֵינוֹ רֶגֶל בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וְכָל זֶה כְּשֶׁרוֹצֶה לְהַקִּיז לִבְרִיאוּת, אֲבָל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כא) הַגְּרָ״א: (כג) רַמְבַּ״ם (שם): (כג) גְּמָרָא (שם) לְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם (שם): (כד) מֵהָרַמְבַּ״ם (שם) וְעַיֵּן בְּשַׁ״ס (שם) שֶׁמְּסַיֵּם שֶׁבִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ מָצִינוּ בָּהֶם לִפְעָמִים הֶתֵּר אֲפִלּוּ בְּחֹל הַמּוֹעֵד [כְּגוֹן בְּחַיָּט מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט וּבִשְׁאָר דְּבָרִים לְבָא מִמְּדִינַת הַיָּם עַיֵּן שָׁם], וְכָל שֶׁכֵּן עֶרֶב פֶּסַח דְּקִיל יוֹתֵר: (כה) חֹק יַעֲקֹב (סק״י) וְהַגְּרַ״ז (סי״ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כו) פָּשׁוּט: (כז) כֵּן מוּכָח בְּרֹא״ש (פ״ד סי׳ ח): ז (כח) עַיֵּן בִּגְמָרָא (נה:): (כט) גְּמָרָא (שם): (ל) רַשִׁ״י (נה: ד״ה מושיבין) וְרֹא״ש (פ״ד סי׳ ט) וְרַ״ן (יח. ד״ה מושיבין) וְהַטּוּר וּמַהֲרַ״ם חֲלָאוָה (פ״ד במסקנא דפרקין), וְכֵן הָעְתִּיק הַלְּבוּשׁ (ס״ו) לְדִינָא: (לא) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יג) וּמְבִיאוֹ הַחַיֵּי אָדָם (כלל קכט ס״ה): (לג) בַּ״ח (ס״ה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד): י (לג) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק טו) וְחַיֵּי אָדָם (כלל עט ס״ב):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סי״ט) כתב: אסור להושיב התרנגולת על הביצים בתחילה בי״ד אחר חצות כדי לגדל אפרוחים. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״כ) כתב שמשליכין את הזבל מחוץ לרפת, ואפילו הרפת גדולה והזבל מעט ויכול לסלק לצדדין בתוך הרפת אעפ״כ רשאי להוציא מחוץ לרפת, מפני שהרפת ניוולה קשה [וכן כתב הביה״ל (ד״ה הזבל) בשם הירושלמי].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תסט תע

תסט שֶׁלֹּא לְיַחֵד בָּשָׂר לְפֶסַח. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) [א]אָסוּר לוֹמַר (ב) עַל שׁוּם (א) [א] בְּהֵמָה, בֵּין חַיָּה בֵּין [ב]שְׁחוּטָה, (ג) בָּשָׂר זֶה לְפֶסַח, לְפִי שֶׁנִּרְאֶה שֶׁהִקְדִּישׁוֹ מֵחַיִּים לְקָרְבַּן פֶּסַח וְנִמְצָא אוֹכֵל קָדָשִׁים בַּחוּץ. (ד) [ג]אֶלָּא יֹאמַר בָּשָׂר זֶה לְיוֹם טוֹב. הַגָּהּ: וּגְדִי מְקֻלָּס (ה) (פֵּרוּשׁ, שָׁלֵם עַל רֹאשׁוֹ וְעַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ), אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פֵּרֵשׁ וְאָמַר בָּשָׂר זֶה לְפֶסַח אָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ (טור), כְּדִלְקַמָּן רֵישׁ סִימָן תע״ו. [ד]אֲבָל (ו) מֻתָּר לוֹמַר חִטִּים אֵלּוּ לְפֶסַח:

תע שֶׁהַבְּכוֹרוֹת מִתְעַנִּין בְּעֶרֶב פֶּסַח. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]הַבְּכוֹרוֹת מִתְעַנִּין בְּעֶרֶב פֶּסַח, (ב) בֵּין בְּכוֹר מֵאָב [ב]בֵּין בְּכוֹר (א) [א] מֵאֵם. [ג]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר

א מִימְרָא דְּרַב פְּסָחִים נ״ג (ע״א). ב בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם (ד״ה גמ׳ בשר) וְהָרֹא״שׁ שָׁם (פ״ד סי׳ ו). ג טוּר בְּשֵׁם מִנְהַג אַשְׁכְּנַז. ד שָׁם בַּגְּמָרָא וּכְרַב פַּפָּא.

א טוּר בְּשֵׁם מַסֶּכֶת סוֹפְרִים פֶּרֶק אַחֲרוֹן (ה״ג). ב שָׁם בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (ראבי״ה סוף סי׳ תקכה) וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי בְּפֶרֶק ו׳ (אות כ). ג תְּשׁוּבַת אַשְׁכְּנַזִּים (שו״ת מהרי״ל סי׳ יד) בְּשֵׁם סֵפֶר אֲגֻדָּה (פ״י סי׳ צא).

בְּאֵר הֵיטֵב

לְתוֹדָה בְּעֶרֶב פֶּסַח וְלֹא בְּחֹל הַמּוֹעֵד שֶׁל פֶּסַח. וּמִשְׁנָה דְּהַתּוֹדָה אוֹמְרִים שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לְזִכָּרוֹן בְּעָלְמָא. ט״ז (סק״ז). וְעַיֵּן לְעֵיל סוֹף סִימָן נ״א בַּהַגָּ״הּ:

א (א) **בְּהֵמָה.** וּמַהֲרִי״ל (הל׳ מאכלות אסורות בפסח) אוֹסֵר אֲפִלּוּ עוֹף, כֹּל שֶׁבְּמִינוֹ טָעוּן שְׁחִיטָה. וְחֶמְרָא יְתֵירָא הִיא שֶׁהֶחְמִיר, כִּי מִדִּינָא אֵין אִסּוּר אֶלָּא בְּדָבָר הַקָּרֵב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. הַבַּ״ח (ס״א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וְאֵלִיָּהוּ זוּטָא (סק״א) כָּתַב דַּאֲפִלּוּ בְּדָגִים וּכְהַאי גַּוְונָא אָסוּר, דְּאֶפְשָׁר שֶׁהִקְדִּישָׁן לִדְמֵי, מִדְּאָמַר לְפֶסַח, מַה שֶּׁאֵין כֵּן גַּבֵּי חִטִּים דִּצְרִיכִין שְׁמִירָה, אָמְרִינַן דְּמִנְטְרָא לְפִסְחָא קָאָמַר, עַיֵּן שָׁם. וּבְדִיעֲבַד אִם אָמַר בָּשָׂר זֶה לְפֶסַח, כָּתַב הַבַּ״ח (שם) דְּאָסוּר אַף בַּהֲנָאָה, עַיֵּן שָׁם, וּבֶאֱמֶת דְּבָרָיו עַצְמוֹ סוֹתְרִים לְמַה שֶּׁכָּתַב בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן ה׳ (ס״ד) עַיֵּן שָׁם. וְהָעוֹלַת שַׁבָּת (סק״א) וְהַטַּ״ז (סק״א) מַתִּירִין אַף בַּאֲכִילָה, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) בְּשֵׁם הַשַּׁ״ךְ, אַךְ שֶׁסִּיֵּם וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּהָא הַבַּ״ח מֵבִיא רְאָיָה מִגְּמָרָא (נג:) שֶׁאֵין עָלֶיהָ תְּשׁוּבָה, לָכֵן נִרְאֶה לִי דְּבִגְדִי וְטָלֶה יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּדִיעֲבַד, וּבִשְׁאָר בָּשָׂר אֵין לְהַחְמִיר. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וְהַחֹק יַעֲקֹב (סק״א) כָּתַב נִרְאֶה לִי כְּהַסְכָּמַת שְׁאָר אַחֲרוֹנִים דְּאֵין לֶאֱסֹר כְּלָל בְּדִיעֲבַד, [דְּכָל שֶׁלֹּא הִתְנַדֵּב כְּדָרְךָ הַמִּתְנַדְּבִין אֵין בִּדְבָרָיו כְּלוּם], עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּפְרִי חָדָשׁ, וּבִתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן י״ד. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם), מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין לוֹמַר בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז בָּשָׂר זֶה עַל פֶּסַח, לֵיכָּא קְפִידָא, דְּאִם אִיתָא שֶׁהִקְדִּישׁ הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר בָּשָׂר זֶה לְפֶסַח, וְכֵן הַמִּנְהָג לוֹמַר כֵּן וְאֵין מַקְפִּידִין. וְכָתַב הָרוֹקֵחַ סִימָן רפ״ג, לֹא יֹאמַר כַּמָּה טֹרַח פֶּסַח, בִּירוּשַׁלְמִי (פ״י ה״ד), רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר ׳מָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לָכֶם׳ מַה טֹּרַח זֶה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהַחֹק יַעֲקֹב (סק״ג) מְיַשֵּׁב הַמִּנְהָג שֶׁאֵינָן נִזְהָרִין בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם:

א (א) **מֵאֵם.** כֵּיוָן דְּהָוֵי עַל כָּל פָּנִים בְּכוֹר אוֹ לְנַחֲלָה אוֹ לְפֶטֶר רֶחֶם לְפִדְיוֹן, וּמֵהַאי טַעֲמָא כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ריש הסי׳) דְּהַבָּא אַחַר נְפָלִים צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת דְּהָוֵי בְּכוֹר לְנַחֲלָה. וּלְפִי זֶה צָרִיךְ עִיּוּן בְּיוֹצֵא דֹּפֶן וְהַבָּא אַחֲרָיו דְּלֹא הָוֵי בְּכוֹר הֵן לְנַחֲלָה וְהֵן לְפִדְיוֹן אִם צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת, עַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (סק״ב). וְכָתַב בִּתְשׁוּבַת מַהֲרִי״ל סִימָן י״ד

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִשָּׁם בְּלֹא נְטִילַת הַצִּפָּרְנַיִם:

א [א] **בְּהֵמָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב אֲדוֹנִי אָבִי זְקֵנִי בִּבְכוֹר שׁוֹר בְּחִדּוּשֵׁי פְּסָחִים דַּף (י״ג) [נ״ג] (ע״א ד״ה גמ׳) שֶׁכָּתַב לְיַשֵּׁב קוּשְׁיַת הַבַּ״ח (ס״א), וְעַיֵּן [שָׁם] שֶׁכָּתַב דִּגְדִי מְקֻלָּס אֵין אִסּוּר כִּי אִם לְאָכְלוֹ בְּלֵילֵי פְּסָחִים, שֶׁנִּרְאֶה שֶׁלְּשֵׁם פֶּסַח קָאָכֵיל לֵיהּ, וְאִי שָׁבֵיק לֵיהּ לְמָחָר וּלְיוֹמָא אוֹחֲרָא שָׁרִי (וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁצָּלָה בְּלֵיל פֶּסַח כְּשֶׁהוּא מְקֻלָּס אֵין חֲשֶׁשׁ רַק עַל הָאֲכִילָה, עַיֵּן שָׁם). וְעַיֵּן בְּשִׂמְלָה חֲדָשָׁה סִימָן ה׳ (סעיפים א״ב) דַּאֲפִלּוּ בְּאוֹמֵר בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה לְשֵׁם פֶּסַח הִיא, מֻתֶּרֶת מִדְּאוֹרַיְיתָא, רַק מִדְּרַבָּנָן אָסוּר, עַיֵּן שָׁם, וּבִתְבוּאוֹת שׁוֹר סָעִיף קָטָן (י״ב) [ב׳]. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת חִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה סִימָן י״ז בְּמִי שֶׁרָאָה אֵצֶל הַקַּצָּב גְּדִי שָׁחוּט וְאָמַר אֶל הַקַּצָּב בְּכַמָּה אַתָּה נוֹתֵן הַקָּרְבַּן פֶּסַח זֶה, הַמֵּקֵל לֹא הִפְסִיד. וְעַיֵּן בִּכְנֶסֶת יְחֶזְקֵאל סִימָן י״ח שֶׁהֶאֱרִיךְ לְהוֹכִיחַ דְּהָאוֹמֵר בָּשָׂר זֶה לְפֶסַח מֻתָּר בְּדִיעֲבַד בַּאֲכִילָה, כְּדַעַת הַטַּ״ז (סק״א) וְשַׁ״ךְ, עַיֵּן שָׁם:

א [א] **מֵאֵם.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ סִימָן י״ז, מִי שֶׁנּוֹלַד לוֹ בֵּן בְּכוֹר בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר, אִם נוֹלַד קֹדֶם חֲצוֹת לַיְלָה, חַיָּב הָאָב לְהִתְעַנּוֹת עֲבוּרוֹ, אֲבָל אַחַר חֲצוֹת לַיְלָה אֵינוֹ מִתְעַנֶּה, כֵּיוָן שֶׁהַתַּעֲנִית הוּא זֵכֶר לְהַצָּלַת בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל אֵלּוּ שֶׁנּוֹלְדוּ אַחַר חֲצוֹת לֹא הָיְתָה הַגְּזֵרָה אַף בִּבְכוֹרֵי מִצְרַיִם, וְהַבִּיא רְאָיָה מֵרֵישׁ אָבֵל רַבָּתִי (ריש מס׳ שמחות) ׳וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה׳ (שמות יב כט) כו׳ וּכְתִיב (במדבר ג יג) ׳בְּיוֹם הַכֹּתִי׳ כו׳, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אַף עַל פִּי שֶׁהֻכּוּ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה, נַפְשָׁם הָיְתָה מְפַרְפֶּרֶת בָּהֶם עַד הַבֹּקֶר, וְאִם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִשּׁוּם סַכָּנָה, כְּבָר דָּשׁוּ בּוֹ רַבִּים וְ׳שׁוֹמֵר פְּתָאִים ה״. (לד) וַאֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שָׁבוּעוֹת הִתִּיר בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סי׳ תצג ס״ק יט) כְּשֶׁצִּוּוּ הָרוֹפְאִים בְּחֹלִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַכָּנָה, אֲבָל בְּלָאו הָכִי לֹא:

א (א) **אָסוּר לוֹמַר וְכוּ׳.** הַיְנוּ (א) לְכַתְּחִלָּה, [א]אֲבָל בְּדִיעֲבַד אֵין לֶאֱסֹר הַבָּשָׂר בַּאֲכִילָה: (ב) **עַל שׁוּם בְּהֵמָה וְכוּ׳.** הַיְנוּ (ג) אֲפִלּוּ הוּא קָטָן וְגַם אֵינוֹ גְּדִי וְטָלֶה, דְּלֹא חֲזִי לְפֶסַח, גַּם כֵּן אָסוּר, דְּיַחְשְׁדוּהוּ (ג) שֶׁהִקְדִּישׁוֹ מֵחַיִּים לִקְנוֹת מִדָּמָיו קָרְבַּן פֶּסַח, (ד) וּכְשֶׁאוֹכְלוֹ נִרְאֶה כְּאוֹכֵל קָדָשִׁים בַּחוּץ. וְעַל כֵּן לֹא יֹאמַר לַחֲבֵרוֹ צְלֵה לִי זְרוֹעַ לְפֶסַח. וְהִנֵּה מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דְּדַוְקָא בְּהֵמָה שֶׁהוּא מִין הַקָּרֵב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁמַּחְמִירִין גַּם עַל (ה) עוֹפוֹת (ו) וְדָגִים, דְּאֶפְשָׁר שֶׁהִקְדִּישָׁן לִדְמֵי מִדְּאָמַר לְפֶסַח. וְהִנֵּה אַף שֶׁהַרְבֵּה מְקִלִּין בָּזֶה וּסְבִירָא לְהוּ כְּדַעַת הַמְחַבֵּר, (ז) מִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לוֹמַר לְפֶסַח. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין לוֹמַר (ח) בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז בָּשָׂר זֶה עַל פֶּסַח, אֲפִלּוּ אָמַר כֵּן בִּגְדִי וְטָלֶה לֵיכָּא קְפִידָא, דְּאִם אִיתָא שֶׁהִקְדִּישׁוֹ הָוֵי לֵיהּ לוֹמַר בָּשָׂר זֶה לְפֶסַח: (ג) **בָּשָׂר זֶה לְפֶסַח.** וְהוּא הַדִּין (ט) שֶׁאָסוּר לָאָדָם לוֹמַר הֵילָךְ מָעוֹת הַלָּלוּ וּקְנֵה לִי בָּהֶם בָּשָׂר לְפֶסַח. וְאִם אָמַר קְנֵה לִי בָּהֶם בָּשָׂר עַל פֶּסַח מֻתָּר וְכַנַּ״ל (סק״ב): (ד) **אֶלָּא יֹאמַר וְכוּ׳.** דְּהַיְנוּ כְּשֶׁקּוֹנֶה אוֹ כְּשֶׁמּוֹלֵחַ: (ה) **פֵּרוּשׁ שָׁלֵם וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לִצְלוֹתוֹ שָׁלֵם רֹאשׁוֹ וְכוּ׳ (י) בְּעֶרֶב פֶּסַח אַחַר חֲצוֹת אוֹ בְּלֵיל פֶּסַח. וְהִנֵּה לְקַמָּן בְּסִימָן תע״ו מְבֹאָר הָאִסּוּר עַל אֲכִילָתוֹ, וַאֲפִלּוּ צְלָאוֹ כַּמָּה יָמִים מִקֹּדֶם, וְכָאן בֵּאֵר שֶׁגַּם (יא) עֲשִׂיָּתוֹ בִּזְמַן פֶּסַח אָסוּר, כֵּיוָן שֶׁעֲשָׂאוֹ כְּעֵין צְלִיַּת הַפֶּסַח מַמָּשׁ: (ו) **מֻתָּר לוֹמַר חִטִּים אֵלּוּ לְפֶסַח.** דְּכֵיוָן דְּלֹא דָּמֵי כְּלָל לְקָדָשִׁים, לֹא אָמְרִינַן שֶׁמַּקְדִּישָׁן לְמָכְרָן וְלִקְנוֹת בִּדְמֵיהֶן פֶּסַח, אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ לוֹמַר אַצְנִיעֵם וְאֶשְׁמְרֵם מִידֵי חִמּוּץ לְאָכְלָן בְּפֶסַח:

א (א) **הַבְּכוֹרוֹת מִתְעַנִּין.** זֵכֶר לַנֵּס (א) שֶׁנִּצּוֹלוּ מִמַּכַּת בְּכוֹרוֹת: (ב) **בֵּין בְּכוֹר וְכוּ׳.** שֶׁמַּכַּת בְּכוֹרוֹת הָיְתָה בְּכֻלָּם, כִּדְאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (פסיקתא רבתי פי״ז). (ג) וּמִכָּל מָקוֹם לִגְדוֹל הַבַּיִת לֹא הִצְרִיכוּ לְהִתְעַנּוֹת אַף עַל פִּי שֶׁגַּם בָּהֶם הָיְתָה הַמַּכָּה. וְהַבָּא אַחַר נְפָלִים, צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת דְּהָוֵי בְּכוֹר לְנַחֲלָה, וְכָל זֶה דַּוְקָא בְּנֵפֶל וַדַּאי, (ג) אֲבָל בְּמִי שֶׁנּוֹלַד אַחַר בֶּן תִּשְׁעָה, אַף עַל פִּי שֶׁמֵּת תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים, אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת. וּבְכוֹרִים כֹּהֲנִים וּלְוִיִּים צְרִיכִים גַּם כֵּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לד) חַיֵּי אָדָם (שם), וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק טו):

א (א) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״א), וְשַׁ״ךְ בְּיוֹרָה דֵעָה וְטַ״ז (סק״א) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״א) וּכְנֶסֶת יְחֶזְקֵאל (או״ח סי׳ יח) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב), וְכֵן הֵבִיא בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״א) בְּשֵׁם הָרִאשׁוֹנִים. דְּלֹא כַּבַּ״ח (ס״א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וּפְרִי חָדָשׁ שֶׁמַּחְמִירִין בְּדִיעֲבַד: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְהַגְּרָ״א: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הַמֻּקְשִׁים: (ד) וְלֹא יוּכְלוּ לִתְלוֹת שֶׁפָּדָה אוֹתוֹ כִּשְׁאָר קְדֻשַּׁת דָּמִים, דְּכֵיוָן שֶׁרָאוּי לִהְיוֹת קָדוֹשׁ קְדֻשַּׁת הַגּוּף, נִתְקַדֵּשׁ וְאֵין לוֹ פִּדְיוֹן [מָגֵן אַבְרָהָם (שם)]: (ה) מַהֲרִי״ל (הל׳ מאכלות אסורות בפסח): (ו) אֵלִיָּהוּ זוּטָא (סק״א). וּמַה שֶּׁאֵין כֵּן גַּבֵּי חִטִּים דִּצְרִיכִין שְׁמִירָה מֵחִמּוּץ, אָמְרִינַן דְּמִנְטְרָא לְפִסְחָא קָאָמַר, וּלְהָכִי מְקִילִינַן בְּהוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר: (ז) חֹק יַעֲקֹב (סק״א): (ח) **וְהוּא הַדִּין אִם אָמַר כֵּן בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ** [פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ב) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קל ס״ח)]: (ט) פּוֹסְקִים בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי (פ״ז ה״א): (י) אַחֲרוֹנִים: (יא) טַ״ז (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וּלְשׁוֹן הָרַמָּ״א שֶׁסִּיֵּם כְּדִלְקַמָּן רֵישׁ סִימָן תע״ו אֵינוֹ מְדֻקְדָּק כָּל כָּךְ [פְּרִי מְגָדִים (משו״ז סק״א)]:

א (א) טוּר: (ג) שָׁם: (ג) דָּגוּל מַרְבָבָה וּבַאֵר הֵיטֵב (סק״א):

ליקוטי דברי הרב: א] וכן כתב בשו״ע הרב (ס״ב) שבדיעבד שרי באכילה ואפילו אמר על בשר גדי וטלה חיים בע״פ אחר חצות, שמשום מראית העין אין לאסור בדיעבד. אמנם כתב (שם בסוגריים): ויש מחמירין בגדי וטלה לאוסרם באכילה לעולם בין פסח בין קודם הפסח או אחריו, אפילו אמר כן על בשר גדי וטלה וכו׳ אבל מותרים בהנאה דמשום מראית עין בלבד אין אוסרין בהנאה כמו שנתבאר ביו״ד סי׳ ה׳, וטוב לחוש לדבריהם אם אין שם הפסד מרובה ולא שעת הדחק.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah